

มรรคมอบดาบ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ธรรมะสังฆธรรม สังฆธรรมถูกเราแสวงหา เพราะเราเกิดมา เกิดมาใน วัฏฏะ สิ่งที่เป็นวัฏฏะ เป็นสมมุติทั้งนั้น แต่สมมุติตามความเป็นจริงใจ เพราะผลของวัฏฏะ ผลของวัฏฏะมันมีการเวียนว่ายตายเกิด มีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงนั้นดีมีความสุขดีทุกอย่าง แต่ความส่วนใหญ่แล้วเป็นทุกข์ส่วนใหญ่ ความสุขสุขที่เราพอใจเท่านั้น แต่สังฆธรรมๆ สังฆธรรมเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ขึ้นมานะ ธรรมนี้ถึงมีในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเผยแผ่ธรรมนะ เล็งญาณนะว่าจะพูดให้ใคร ฟังๆ เพราะเขาไม่เข้าใจหรือ ทินี่คำว่าไม่เข้าใจ พูดเหมือนกันทำเหมือนกัน แต่ความหมายไม่เหมือนกัน เพราะไม่เหมือนกัน ผลของวัฏฏะใจ แต่ความเป็นจริง ความเป็นจริงเป็นสังขจะ สังขจะ เล็งญาณจะเอาใครก่อน อุทกดาบส อาฬารดาบสก็ได้ตายเสียแล้ว เพราะเคยไปฝึกฝนมากับเขา เขาได้ฌานสมาบัติ เขาได้ฌานสมาบัติ จิตใจของเขา เขามีกำลังของเขา แต่ของเขาหมกมุ่นอยู่กับ ทางโลก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปรู้ตัวเอง กว่าที่จะตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เล็งญาณ แล้วเขาก็ได้ตายเสียแล้ว เอาใครก่อน นี้เล็งญาณไปเห็นปัญจวัคคีย์ ปัญจวัคคีย์นี้อุปฐากองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี ความที่อุปฐากมารู้จรตนิสัย รู้จรตนิสัยแล้วคำว่าได้ อุปฐากมาเขาได้ทำความสงบของใจมาเป็นพื้นฐาน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไป แสดงธรรม พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม

สิ่งที่ว่ามิดวงตาเห็นธรรม สังฆธรรมเห็นใหม่ เราแสวงหาอย่างนี้ เราแสวงหาอย่างนี้เราเคย ศึกษากันนะ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพุทธศาสนา เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนา เทศน์ธัมมจักกฯ พระอัญญาโกณฑ ัญญะมีดวงตาเห็นธรรม มิดวงตาเห็นธรรม แล้วธัมมจักกฯ มันคืออะไร เราก็ศึกษา เราก็ค้นคว้า

คันคว่าอย่างนั้น คันคว่าแบบโดยสัญญา คันคว่าอย่างนั้น คันคว่าโดยโลกียปัญญาปัญญาโดย
สามัญญสำนึกใจ

เราศึกษาธรรมๆ สัจธรรมอันนั้นเป็นความจริงนะ เป็นความจริงในใจขององค์สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงมาเป็นความจริง แสดงเป็น
ความจริงแล้วผู้ที่ปฏิบัติธรรมได้ผลตามความเป็นจริงด้วย แต่ของเราละ ของเราเราก็ศึกษา ศึกษา
เหมือนกัน เราศึกษา ที่เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไม่มีปัญญาหรือ
เราไม่เข้าใจหรือ เราก็เข้าใจทั้งนั้น

แต่ทำไมมันไม่เป็นความจริงขึ้นมาละ ทำไมมันไม่เป็นความจริงขึ้นมาในใจของเรา
เหมือนพระอัญญาโกณฑัญญะ คูตี คูพระสารีบุตรเห็นกิริยาของพระอัสสิ สวงามขนาดนั้นๆ
เวลาฟังธรรมพระอัสสิ เป็นพระโสดาบันขึ้นมาเหมือนกัน ถ้าเป็นพระโสดาบันขึ้นมา สัจธรรม
ความจริงอย่างนั้นมันเป็นเพราะอะไร เพราะมันมีมรรค เวลาที่มีมรรค เพราะอะไร เพราะจิตใจมัน
พร้อมไป

คำว่าฟังธรรมๆ ฟังธรรมขึ้นมาเห็นใหม่ เราต้องเตรียมตัวของเรา เราต้องเตรียมหัวใจของ
เราให้พร้อม ถ้าหัวใจของเรา เราทำอย่างไรให้หัวใจเราพร้อมละ หัวใจเราพร้อม คูตีทางโลกเขา
ถ้าเป็นคนดี เขาพร้อมถึงความเป็นคนดี แล้วพูดติดปาก จันก็เป็นคนดี จันก็ทำคุณงามความดีมา
ทั้งนั้น ทำไมจันต้องไปวัด ทั้งๆ ที่เขาเป็นคนดี เสียของเลย เขาเป็นคนดีอยู่แล้ว ถ้าเขาเป็นคนดี
คนที่มีปัญญา เขาไม่เข้าข้างตัวเอง เขาฟังสิ่งใดแล้วเขาใช้ปัญญาของเขา ถ้าวันไหนๆ จิตใจของ
เขามีคุณธรรม จิตใจของเขาอยากแสวงหา

คูตี คูประวัติของหลวงปู่ขาว หลวงปู่ขาวครอบครัวมีปัญหา ในครอบครัวของท่าน
ภรรยาของท่านมีปัญหา สุดท้ายแล้วเวลาจะทำร้าย มันมีสติสัมปชัญญะขึ้นมา เขายอมแล้วๆ เขา
ขอโทษ เขายอมแล้ว เขายอมรับผิด ยอมรับผิดแล้วมันวางนะ มันเส้าใจนะ พอมันเส้าใจ
วกกลับมาๆ หากความจริงในใจของเรา หากจะหาความจริงในใจนี้ เราจะไม่เอาสัจจะ
ความเชื่อตรงจากข้างนอก เราจะไม่เอาความเห็นจากข้างนอก

สิ่งนั้นมันไว้ใจไม่ได้ ขนาดหัวใจของเรา เราจะเอาความจริงขึ้นมา เวลาย้อนกลับมา
ย้อนกลับมาในใจของเรา ย้อนกลับมาในใจนี้ หลวงปู่ขาวท่านบวชแล้วท่านออกประพฤติปฏิบัติ
ท่านคันคว่า ไปคันคว่า ดั้นด้นขึ้นไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านทำของท่านประสบความสำเร็จ
ความสำเร็จของท่านแล้ว ท่านถึงสอนคนอื่นได้ ถ้าคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในหัวใจจะเอา
อะไรไปสอนใคร เอาความไม่รู้ไปสอนความไม่รู้ มันก็คือไม่รู้อยู่นั่นแหละ

ถ้ามันจะเป็นมรรคขึ้นมา ถ้ามรรคมันมอบดาบให้ มันก็เป็นสติปัญญาขึ้นมา ถ้ากิเลสมันมอบดาบให้ละ ขณะที่กิเลสมันมอบดาบให้ เพราะกิเลสเป็นสามัญญสำนึก มันก็ทำว่าเราเป็นคนดี เราดีว่าเราเป็นคนดี เราเป็นคนที่มีปัญญา ทำไมเราต้องไปวัด ไปวัดไปวัดทำไม คำว่าไปวัด คุณติทางโลกเขา เขาว่าไปวัดกันเพื่อไปทำบุญกุศลของเขา เขาไปวัดกันเพื่อหาความสงบระงับของเขา นั่นเขาไปวัดของเขา

เวลาเขาไปวัด ไปวัดเพื่อค้นคว้าไปวัดเพื่อประพฤติปฏิบัติ ทำไมฉันต้องไปวัด ไปวัดก็ไปเพื่อประโยชน์ของตบใจ ไปวัดก็ไปเพื่อประโยชน์ของคนที่จะประพฤติปฏิบัติที่จะไปค้นคว้าไง ถ้าเราจะค้นคว้าที่บ้านที่เรือนของเราที่ค้นคว้าได้ ปฏิบัติที่ไหนก็ปฏิบัติได้ แต่การปฏิบัติของเราก็ปฏิบัติเข้าข้างตัวเอง ปฏิบัติไปเพื่อจะค้นคว้าหาสิ่งจะความจริงของมรรค เพื่อเป็นเครื่องดำเนิน มันก็ไปได้กิเลสซะ ไปได้กิเลส กิเลสมันติดดาบให้ก็ถือตัวถือตนขึ้นมาว่าตัวเองมีความสำคัญ ตัวเองมีความดีขึ้นมา กิเลสเวลามันมอบดาบให้ ติดดาบให้มันก็คิดของมันไป

แต่ถ้าไปวัดนะ ไปวัด ถัลยามิตรในเมื่อคนที่เขาตั้งใจคุณงามความดีเขาก็ไปวัดไปวากัน คนไปวัดเขาก็แสวงหา เขาว่าแข่งดี แข่งกันทำคุณงามความดี แข่งกันประพฤติปฏิบัติ แข่งกันนั่งสมาธิภาวนา แล้วมีสิ่งใด เราก็มาสันทนาธรรมกัน มีการเงื้อจันกัน นี่ไงสิ่งใดที่มันขาดตกบกพร่อง เราก็ได้แก้ไขของเรา

เวลาเราสนทนาธรรม ใครที่มีสติจะมีความจริงที่สูงกว่า เขาบอกถึงหนทางของเขา เราก็จะชวนเขาอย่างนั้น เพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านรู้อยู่แล้วเรื่องการปฏิบัติ เพราะครูบาอาจารย์เช่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านรักษาหมู่คณะ ท่านรักษาลูกศิษย์ลูกหาของท่าน ท่านให้ประพฤติปฏิบัติ ท่านคอยป้องกันให้ ท่านคอยป้องกันให้ แล้วหาความจริงของเรา ท่านดูแลเราตลอด ดูแลเพราะอะไร เพราะท่านลี้มลูกลูกหลานมาก่อนไง

เห็นไหม ได้ห้าได้สิบมากกว่าจะได้มาเพื่อสะสมเป็นทรัพย์สมบัติของเรามันทุกข์ยากขนาดไหน สัตถิ สมาธิ ปัญญา มันไปเอามาจากไหน กลั่นออกมาจากตำรา มันไม่มีหรอก ตำราก็ศึกษามาเป็นวิธีการเท่านั้น ตำราไปปั้นขนาดไหน มันก็เป็นผงไปหมด มันกลั่นออกมาจากตำราไม่ได้ไง ศึกษาใดๆ เป็นภาคปริยัตินะ อย่าให้กิเลสมันติดดาบ เราปฏิบัติของเรา เรามีสติจะความจริงของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา

ถ้าทำประโยชน์กับเรา ชวนชวนตามความเป็นจริงของเรา โลกเขาเป็นแบบนั้น เราเกิดมากับโลก เราปฏิเสธโลกไม่ได้หรอก ฉะนั้นเวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ เราอยู่กับโลกนะ โลกเขามีความเห็นอย่างไร ก่อนที่เรา เวลาเราไม่เชื่อ เราไม่ศรัทธาในพุทธศาสนา เรามีความเห็น

อย่างไร เขาบอกกิเลส กิเลสมันคืออะไร ถ้านรก นรกได้เผาแล้ว เพราะน้ำมันรอก น้ำมันรอกเขาก็เผาไฟแล้วก็จบแล้ว

นี่ ไม่เชื่อมรรคเชื่อผล ไม่เชื่อบาปบุญกุศล ไม่เชื่อสิ่งใดๆ เลย ไม่เชื่ออะไรเลยมันก็เร่ร่อนอย่างนั้น แต่พอเชื่อขึ้นมา พอเชื่อขึ้นมาก็ ถ้ากิเลสมันติดคาบ พอเชื่อขึ้นมาแล้วก็ป็นเหยื่อนะ เขาก็เอา เห็นไหม เขียนเสียให้วักลัว เขียนเสียให้วักลัว ก็บอกว่ามันจะตกนรกอเวจี มันจะ.. ก็เราไม่ได้ทำอะไรผิดมันจะตกนรกไปที่ไหน ปฏิบัติก็ปฏิบัติไม่ได้ละ ปฏิบัติไปแล้วมันจะเห็นผีเห็นสาวก็ว่ากันไปนะ นี่ทำอะไรไม่ได้เลย

แล้วเวลาเขาชักจูงกันไป เขาชักจูงกันไปเป็นไสยศาสตร์ชะ เพราะอะไร เพราะมันชอบไง กิเลสมันชอบ มันชอบอย่างนั้นของมันอยู่แล้ว โดยสามัญสำนึกโดยพื้นฐาน แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติของเราละ เราจะเอาความจริงของเรา เอาความจริงของเราขึ้นมา ถ้าคนที่จะปฏิบัตินะ พยายามทำความสงบของใจเข้ามาแล้วทำสมาธิ พอทำสมาธิขึ้นมา มันทุกข์มันยากนะ มันทุกข์มันยากเพราะว่า จิตใจของคน

จิตใจของคนมันเหมือนช้างสารตกมัน ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกใจของคนเหมือนช้างสารแล้วมันตกมัน ช้างที่ตกมัน มันฟาดวงฟาดงาไป มันไม่ไว้หน้าใครทั้งสิ้น จิตใจของเรา เวลามันฟาดวงฟาดงาขึ้นมาในหัวใจของเรา มันทุกข์มันร้อนนะ เวลามันทุกข์มันร้อน การเกิดมาเป็นมนุษย์ ถ้าคนมีสติปัญญาคนมีสติปัญญาเขาทำอะไรเขาประสบความสำเร็จทั้งนั้น

อยู่ทางโลกเขาก็ทำหน้าที่การงานของเขาประสบความสำเร็จของเขา เขาหาอยู่หากินของเขา เขาหาอยู่หากินของเขาได้ แต่ถ้าคนมีสติปัญญา การหาอยู่หากินขึ้นมา ชีวิตเป็นอย่างนี้หรือมนุษย์ต่างจากสัตว์ เวลาสัตว์มันก็สืบพันธุ์ของมันเหมือนกัน สัตว์มันก็ใช้ชีวิตของมันเหมือนกัน มนุษย์ต่างจากสัตว์ตรงไหน ต่างจากสัตว์เพราะมีศีลธรรม

สัตว์มันไม่มีศีลไม่มีธรรมของมันนะ มันทำแต่ตามความดิของสัตว์ มันเลี้ยงลูกของมัน มันรักฝูงของมัน มันดูแลฝูงของมัน ถึงเวลามันก็กัดกัน มันถึงคราวถึงฤดูมันกัดกันมันแย่งชิงกัน ความเป็นใหญ่ มันต่างกับสัตว์ ต่างกับสัตว์เพราะว่าเรามีความกตัญญูกตเวที เรามีความเคารพนอบนอบกัน ใครมีบุญคุณกับเรา เราจะมีน้ำใจต่อกัน

มนุษย์ต่างจากสัตว์ แล้วมนุษย์ต่างจากสัตว์แล้วมนุษย์มีศีลธรรมขึ้นมาละ ถ้ามนุษย์มีศีลธรรมขึ้นมา มีศีลมีธรรมขึ้นมา ศีลธรรมเป็นไปไหมละ ศีลธรรมตามความเป็นจริง เห็นไหม

เราชาวพุทธเกิดมาพบพุทธศาสนา เรามีครูบาอาจารย์ของเรา ทำบุญกุศลก็เพื่อบุญ เวลาถวาย จังหันแล้ว ทำบุญกุศลเพื่ออำนาจวาสนาบารมี

ถ้าอำนาจวาสนาบารมีให้จิตใจมันผ่อนคลาย ให้จิตใจแล้วอยากจะพ้นจากทุกข์ ไม่อยากดิ ออยากเด่นกับใครทั้งสิ้น เวลาประพฤติปฏิบัติโดยกิเลส เวลาแข่งดี เวลาพระเราปฏิบัติกัน ครูบา อาจารย์ที่เป็นสัมมาทิฐิ ครูบาอาจารย์ที่มีความผูกพันต่อกัน ท่านนั่งสมาธิภาวนา ท่านทำของ ท่านด้วยความบากบั่นทั้งนั้น ท่านรักกัน ท่านผูกพันกัน ท่านคอยแนะนำกัน ท่านคอยชี้บอกกัน แข่งคืออย่างนั้นมันเป็นความดี

บัณฑิตคบบัณฑิตไง นักปฏิบัติด้วยกัน คบนักปฏิบัติด้วยกัน ไม่อิจฉาริษยา ไม่แข่ง อำนาจวาสนา เพราะมันแข่งกันไม่ได้คนปฏิบัติจริงๆ มันแข่งกันไม่ได้ นั่งปฏิบัติด้วยกัน เรารัก กัน นั่งสมาธิด้วยกัน นั่ง ๘ ชั่วโมงด้วยกัน เขาลง ๒ รอบ ๓ รอบ ให้อเราไม่ลงเลย เวลาเขาปฏิบัติ แล้ว เขามีปัญญาของเขา เขาค้นคว้าของเขา มีปัญญาไปกับเขา เราทำอย่างไรมันก็เป็นปัญญา ทำ อย่างไรมันก็ยังมืดแปดด้าน เวลาปฏิบัติไปแล้วมันรู้ แข่งกันไม่ได้หรอก

เวลาครูบาอาจารย์ เห็นไหม หลวงปู่มั่นคูสิ ท่านฉลาดมาก เวลาท่านให้อุบาย ให้กำหนด พุทโธ ให้ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ให้ใช้ๆ ให้ใช้เพื่ออะไรละ เหมือน คูสิ เราให้อาหารเด็ก เด็กมัน ชอบกินอะไร เด็กในพื้นที่มันชอบกินอะไร ได้อาหารชิ้นนี้แล้ว มันกินอึดมนอนอุ่น มันมี ความสุข เราเคยให้อาหารเขา ถ้าเด็กคนไหน มันไม่ชอบ มันชอบอย่างไร เราเคยให้อาหาร อย่างนี้มันคืออย่างนี้

เราให้เขา เราให้อาหารเด็ก มันกินหมดจานเลย เอ้อ เราก็ปลื้มใจนะ ให้อาหารเป็นงานไป มันเหลือกลับมาสองจานเลย เสียหมด เราอุตส่าห์หามาเพื่อประโยชน์แล้วมันใช้ไม่ได้ มันใช้ไม่ เป็นประโยชน์ เราก็เห็นอยู่ว่ามันใช้ไม่ได้ แต่หลวงปู่มั่นท่านฉลาด ให้ไปหมดจานๆ หมดแล้วจะ เอาอีกๆ เอาอีก เอาอีกอย่างไร ก็เร่งเข้าไปสิ ขวนขวายเข้าไปสิ ถ้าขวนขวายเป็นจริง

ครูบาอาจารย์ท่านป้องกันให้ ท่านดูแลให้ เพราะว่าท่านได้บากบั่นมา ท่านได้บากบั่น ของท่านมา เวลาที่นักปฏิบัติด้วยกัน สังคมกรรมฐาน สังคมกรรมฐานสมัยหลวงปู่มั่น สมัยครูบา อาจารย์เรา ท่านรักกัน ท่านผูกพันกันมาก ท่านผูกพันกัน ท่านห่วงหาอาทร เป็นห่วงเป็นใยต่อ กันเพราะอะไร เพราะใฝ่ดีใจ

มรรคมันมอบดาบให้ มรรคา ศีล สมาธิ ปัญญา ความผูกพันความดี มันไม่ใช่กิเลสมัน มอบให้ ถ้ากิเลสมันมอบดาบให้ อิจฉาริษยา ชัดแจ้งชัดข่า ปฏิบัติก็จะแข่งหน้าแข่งหลัง แล้ว มันแข่งได้อะไรมา แข่งก็กิเลสทั้งนั้น คูสิ ไม่สูง เวลาวิ่งช้า ช้าเต็มวิ่งมันนุ่มลงต่ำ ครูบา

อาจารย์ของเรา เวลาท่านแสดงธรรม มั่นธรรมคา ธรรมคาคือว่ามันต้องประหัตประหารกิเลส มันต้องข่มจีกิเลสให้มันหมอบตัวลง

หลวงตาท่านเล่าให้ฟังว่าเวลาฟังเทศน์หลวงปู่มัน หลวงปู่มันเทศน์ขึ้นมา นิพพานจะหยิบเอาได้เลยละ เวลาแสดงธรรม นิพพานหยิบเอาได้เลยเพราะนิพพานมันอยู่ในใจของหลวงปู่ มัน ถ้าหลวงปู่มันแสดงธรรม ท่านแสดงถึงที่สุด ตั้งแต่พื้นเพขึ้นไป จนถึงที่สุดแห่งทุกข์ ทุกคราวไป เพราะพระปฏิบัติมันมีหลายระดับใช้ใหม่ ผู้ปฏิบัติในสังคมของนักปฏิบัติเรา

คูลี ขายก้มมองเข้าไปในบ้านฝื่อ มันมีดาวดวงเล็ก ดาวดวงใหญ่ มันมีดาวใหญ่ ดาวดวงเล็กก็โสดาบัน ดาวดวงพอประมาณก็สกิทาคา ดาวดวงใหญ่ก็พระอนาคา ดาวที่ส่องกระจ่างแจ้ง หลวงปู่มันนี่ครอบหมดเลย มันมีหลากหลายมันมีคุณธรรมมันแตกต่างกัน คุณธรรมแตกต่างกัน ผู้แสดงธรรม แสดงธรรมไปแล้วมันเป็นแนวทางให้ผู้นักปฏิบัติเกาะติด เกาะติดด้วยปัญญาความก้าวเดิน เปิดทางให้ บุกเบิกให้ ให้เป็นไป

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมา ท่านรักกัน ท่านผูกพันกัน เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาด้วย มันไม่มีการแข่งหน้าแข่งหลัง การเบียดเบียนกัน การทำลายกัน ทำลายไปทำไม นั่นกิเลสทั้งนั้น กิเลสมันติดคาบ ติดคาบขึ้นมา ล้มลุกคลุกคลาน ฉะนั้นเวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราเอาความจริงของเราละ พยายามตั้งสติ มันจะทุกข์ยากขนาดไหน มันทุกข์ยากทั้งนั้น

เขาทำมาหากินทางโลกมันก็ทุกข์ยากอยู่แล้ว การทุกข์ยากอย่างนั้น เพราะเขาต้องแลกเปลี่ยนมาเป็นปัจจัย ๔ เพื่อดำรงชีวิต เขาก็ได้มาตามนั้น มันจะสมบูรณ์บ้างไม่สมบูรณ์บ้าง มันก็เป็นหน้าที่การงาน ใหนี่เรานักปฏิบัติเหมือนกัน เรามีเป้าหมายของเราละ เราอยากพ้นจากทุกข์ ถ้าอยากพ้นจากทุกข์ ถ้าเราปฏิบัติของเรา ถ้ามันไม่เป็นความจริงขึ้นมา มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา มันทำอย่างไรให้เป็นความจริงขึ้นมา แล้วเราปฏิบัติไปมันจะเหลวไหลไปไหน มันจะผิดพลาดไปไหน

มันผิดพลาดมันยังทำไปสิ มันยังทำ คูลี ทางวิชาการสิ่งใดอย่างใด เขาต้องวิเคราะห์วิจัยกัน เขาโต้แย้งกันด้วยเหตุด้วยผล เพื่ออะไร เพื่อความถูกต้องดีงามของเขา นี่ก็เหมือนกัน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิว สมาริ ปัญญา มันเป็นของเก่าแก่เลยละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ พระศรีอริยเมตไตรย จะตรัสรู้ไปข้างหน้า มรรค ผล นิพพาน มันของดั้งเดิมเลย มันจะล้าสมัยไปที่ไหน เราเองต่างหากล้าสมัย เราเองต่างหากที่ยังรื้อค้นสิ่งนี้ขึ้นมาไม่ได้

ถ้ารู้คันลึงนี้ขึ้นมาไม่ได้ ครูบาอาจารย์ที่ท่านเทศนาว่าการอยู่ที่นี่ เราหาความผิดพลาดของท่านสิ เราปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมา แล้วเราจะเอาความจริงขึ้นไปบอก เห็นไหม หลวงพ่อพูดผิดพูดถูกทุกวันเลย ของฉันมันถูกต้องดีงาม นำรำคาญ พุคอะไรๆ ผิดๆ อยู่นั่นแหละ ให้ปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงอย่างนั้นขึ้นมา ให้เป็นความจริงขึ้นมา ให้มันพิสูจน์ได้มันเป็นความจริง

นี่ไง มันเป็นโอกาสที่เราจะชวนขวาย เราจะมีภาระทำ มันทำท่าย ทำท่ายให้เราประพฤติปฏิบัติ เพราะอะไร เพราะเวลาหลวงปู่มันท่านชราภาพขึ้นมา แก่จิตมันแก่ยากนะผู้เฒ่าจะแก่วะ ให้ปฏิบัติมาๆ เพราะปฏิบัติมา นั่นแหละเป็นการตรวจสอบ เป็นความจริงหรือไม่เป็นความจริง เพราะพอเราคิดขัดขึ้นมา มันต้องแนะนำผ่านทางไปให้ได้ ถ้าผ่านทางได้ เราจะชวนขวายของเราให้เป็นจริงขึ้นมา ถ้าเป็นจริงขึ้นมาเห็นไหม มันเป็นที่เราควรชวนขวาย เราควรที่จะดูแลหัวใจของเรา

ถ้าเราดูแลหัวใจของเราเนะ หน้าที่การงานทุกอย่างก็ได้ทำเรียบร้อยแล้ว เห็นไหม พระเราเข้ามาได้ภิกขาจาร ภัณฑาตมา เวลาเราแจกอาหารแล้ว เราพิจารณาแล้ว เราฉันของเราแล้ว งานเราจบแล้ว การดำรงชีวิต วันนี้เราสมบูรณ์แล้ว สมบูรณ์แล้วเราก็เข้าสู่ทางจกรมสิ เราก็นั่งสมาธิภาวนาสี ถ้ามันมีกิจกรรม มีงานสิ่งใด สิ่งใดถึงเวลาเราก็ทำร่วมกัน ทำพร้อมกัน เพราะเป็นข้อวัตร ทำเสร็จแล้วเราก็พยายามประพฤติปฏิบัติ

เราพยายามประพฤติปฏิบัติให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา เคนจกรมมากเคนจกรมน้อย มันก็เป็นความเพียรของเรา มันเป็นการพิสูจน์ตรวจสอบในใจของเรา ถ้าใจมันพิสูจน์ตรวจสอบนะ พุทโธๆ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาเห็นไหม จิตมันสงบขึ้นมา แล้วจิตมันสงบขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริง มันเป็นความจริงมันก็เป็นมรรค

ถ้าจิตมันพุทโธๆ จิตมันตกง่วงค์ มันหายไป บางทีหลวงตาท่านใช้คำว่า หัวตอ มันเป็นหัวตอ ชื่อบื้อ 'ไม่รู้อะไรเลย ไปหนักก็ไม่ได้ ถอยหลังก็ไม่ได้' แต่ตัวเองภูมิใจนะ เวลาเราปฏิบัติเราปฏิบัติกันเกือบเป็นเกือบตาย สิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้ามันจับหิบบนยได้ว่าเป็นผลงานของเรา มันจะหิบบนยทันทีเลย แล้วมันหิบบนยขึ้นมามันเป็นอะไร นั่นมันหัวตอ มันเป็นง่วงค์ มันไปหนักก็ไม่ได้ ถอยหลังก็ไม่ได้

เวลาเข้าไปแล้ว หายเงียบอยู่อย่างนั้น แล้วถ้าไม่หายเงียบ ไม่หายเงียบเป็นอย่างไร เวลาไม่หายเงียบ ทำอะไร ภาวนาขึ้นมาก้าวไปข้างหน้าก็ไม่ได้ ถอยหลังก็ไม่ได้ แล้วเคนจกรม ก็

ต้องใช้สติปัญญา อย่างเช่นครูบาอาจารย์ท่านมีประสบการณ์ของท่าน ท่านก็อดนอนผ่อนอาหาร ท่านผ่อนอาหารเลย

พอผ่อนอาหารไป โดยปกติใช้ไหม เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้ว เข้าไปชนภูเขาใช้ไหม เข้าไปถึงมันก็ไปหน้าก็ไม่ได้ ถอยหลังก็ไม่ได้ ก็อยู่อย่างนั้น ผ่อนอาหารๆ ไปเลย เวลาผ่อนอาหารไปแล้ว ธรรมดาเดินจงกรมมันก็เพื่อยอยู่แล้ว เดินจงกรมมันก็เหน็ดเหนื่อยอยู่แล้ว ทำไมจะต้องไปผ่อนอาหารอีกล่ะ

เวลาผ่อนอาหารไป ทีนี้มันเบา ร่างกายมันเบาแล้ว เวลาผ่อนอาหารไปแล้วมันโล่ง เวลาเดินจงกรมเพื่อยมากไหม เพื่อยมากขึ้น แต่มันไม่ตกวงค์ มันไม่เป็นหัวตอ มันชัดเจนขึ้น แจ่มแจ่มขึ้น แจ่มแจ่มขึ้นเพราะอะไร เพราะเรามีอุบายใจ เรามีอุบายมันแจ่มแจ่มขึ้น เพราะอะไร เพราะเราผ่อนอาหาร เราผ่อนอาหารไป เพื่อยไหม เพื่อย แต่พูดถึงการปฏิบัติมันเบาไหม เบา

มันเริ่มเบา มันเริ่มเบาบางลง ก็เลสที่มันจะปิดกั้น สิ่งต่างๆ ที่ทำให้สับสนมันเบาบางลง มันเบาบางลง เราก็เร่งของเรา พยายามทำของเราขึ้นมา มันไม่ใช่หัวตออย่างนั้นหรือไปหน้าก็ไม่ได้ ถอยหลังก็ไม่ได้ แล้วคุณโมโห้อวดนะว่ามันเป็นจริงๆ ของฉันไอ้โฮ ว่างหมดเลย มีความสุขมาก มันจะตายอยู่นั้น เขาจะส่งโรงเชือดอยู่มันยังไม่รู้ตัวมันอยู่นั้น มันไปไหนไม่รอด เห็นไหม เวลากิเลสมันมอบดาบให้ แล้วเราไปไหนไม่ได้ แต่ถ้าเรามีสติปัญญา

เรามีสติปัญญานะ แค่นี้พื้นฐานแต่โดยสัจจะ เวลาเขาปฏิบัติกัน เขารู้มันรู้มัน แล้วเขามีความอึดอ้อมของเขา หน้าขึ้นของเขา นั่นแหละหัวตอ มันพุดอยู่ตรงนั้น มันไปไหนไม่ได้หรือ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาเราจะปฏิบัติกัน เราทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าใจสงบ พุทโธๆ สติชัดเจนๆ ความสงบระงับคือมันปล่อยวาง ปล่อยวางความพะรุงพะรังของใจ ใจถ้ามันปล่อย ความพะรุงพะรัง มันคิดร้อยแปดพันเก้า เราก็กำหนด พุทโธชะ เป็นพุทธานุสติ พุทโธๆ หลวงพ่อพุทโธมันนำเบื่อน่าย พุทโธทุกวันเลย

คำบริกรรมมันก็ต้องเป็นคำบริกรรมวันยังค่ำ เราจะเบื่อน่ายขนาดไหน เราก็ต้องกินอาหารเพื่อดำรงชีวิต เราเบื่อน่ายอาหารแล้วไม่กินอาหาร เราดำรงชีวิตอย่างไรนี้ก็เหมือนกัน พุทโธๆ พุทธานุสติ เราจะเบื่อน่ายอย่างไร สิ่งนี้มันเป็นที่เกาะของใจ ถ้าใจเกาะพุทโธๆ นี้ เกาะพุทโธไว้ ถ้าเรามีสติปัญญา มันจะเบาบางลงๆ

คำว่าเบาบางลง เบาบางจากทางกระแสโลก แต่มันแจ่มชัดขึ้นมา ทางสัจจะ ทางสติ ทางความสงบระงับ มันแจ่มชัดๆ ขึ้นมา มันแจ่มชัด คนเราเห็นไหม ตาตื่นโพรงอยู่ตลอดเวลา มัน

เห็นทุกอย่างที่จะผ่านมานั่นเอง คนเราหลับไหลเป็นหัวต่อ ตกวงค์ห้ายเจียบไป มันจะรู้อะไร ไม่รู้อะไรหรอก

ถ้าเป็นสมาธิมันมีความสุขความสงบ แล้วพยายามรักษา ต้องรักษานะ รักษาด้วยศีล ความปกติของเรา อย่าแข่งหน้าแข่งหลัง ให้มันเป็นปกติ ถ้าเป็นปกติแล้วเรารักษาไว้ เวลามัน คลายตัวออกมา เราก็ทำความสงบของใจเข้าไป เราใช้สติปัญญาใคร่ครวญในธรรมะ ใคร่ครวญ ในธรรมะให้เห็นแล้วมันสลดสังเวช สลดสังเวชในการเวียนว่ายตายเกิด จะสูงส่งขนาดไหน ต้อง ดับขันธุ์ไปทั้งหมด จะสูงส่งขนาดไหน ตายทั้งนั้น

แล้วเราจะสูงส่งขนาดไหน คำว่าสูงส่ง เรามองไปสิ สิ่งที่เขาเชิดชูกัน เขาเชิดชู เขายกย่อง กัน มันเป็นเรื่องจริงหรือ มันเป็นเรื่องไปทั้งนั้น ถ้าเป็นเรื่องทางโลก แต่ถ้าเป็นในหัวใจของเรา เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติอยู่ในป่า เวลาจิตมันสงบเกิดอย่างนี้ เทวดา อินทร์ พรหม มา อนุโมทนา เขามาอยู่ของเขาแล้วมาอนุโมทนา

เราปฏิบัติกัน โอ้อโฮ เสียงคนตรีปีพาทย์มาแล้วละ เทวดาลอยมาเต็มท้องฟ้าเลยละ นั่นละ กิเลสมันจะมอบดาบให้ มันจะส่งออกทั้งนั้น เราจะทำความสงบของใจ ใจมันสงบแล้ว สิ่งที่จะรู้ จะเห็นมันวางได้ มันวางได้หมดละ ถ้ามันวางไม่ได้ มันก็จะเห็นนิมิตตลอดไปนะสิ เราไม่ได้ บวชภาวนามาเอานิมิต เราภาวนาเพื่อเอาความสงบของใจ

ถ้าใจสงบ ใจสงบแล้วฝึกหัดให้ชำนาญในการรักษา เราต้องชำนาญในการรักษาสมาธิ ถ้า จิตเป็นสมาธิ มันมีความสุข มีความสงบ มันก็มีอกกุมิใจนะ มันก็มีอกกุมิใจว่า คนก็ทำได้ขนาดนี้ เนาะ เวลาคนเราปฏิบัติถ้ามันไม่เคยได้ทรัพย์สมบัติสิ่งใดเลย มันก็ตื่นตื่น พอมันได้ทรัพย์สมบัติ สิ่งใดขึ้นมา มันยังตื่นตื่นเข้าไปใหญ่ แล้วถ้าทรัพย์สมบัติ มันจะพอกพูนขึ้น พอกพูนขึ้นเป็น ความมหัสจรรย์ อัดสมบัติ

สมบัติในใจมันจะมีมรรคมิผล มรรค ๔ ผล ๔ เต็มหัวใจเลย มันจะหิบบจวบเอาปฏิบัติเอา ขึ้นมาในใจของเรา เวลาจิตมันสงบแล้ว มันตื่นตื่น แล้วพยายามรักษาชำนาญในการเข้าและการ ออก ในการดูแลรักษา ดูแลรักษาใช้ปัญญาพิจารณา พิจารณาแยกแยะ พิจารณาแล้วมันยิ่งเสรี มันยิ่งสลดสังเวชจากโลก ถ้ามันสลดสังเวชจากโลก มันจะเข้าสู่ธรรม แต่ถ้ามันไม่ใช้ปัญญา ใคร่ครวญธรรมะ สัจจะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเข้าขึ้นมาแล้วก็สำคัญตน

พอสำคัญตนออกไปแล้วก็เข้าไม่ได้ พอเข้าไม่ได้แล้ว มันก็เลยเหลือแต่กิเลสมันจะมอบ ดาบให้แล้วละ จำไม่ได้ เป็นสัญญา พุดอยู่แค่นั้น พุดได้เช่นนั้น มันเป็นอย่างนั้นๆ แต่ความจริง มันไม่มีแล้ว

เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแนวทางนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยนี้เป็นศาสดา เราศึกษามาเพื่อประพฤติปฏิบัติ เราศึกษามาแล้วนี้ จะกลั่นเอามรรคเอาผล มาจากตำรานั้นมันไม่มีหรอก แต่เวลาจะเป็นจริงขึ้นมา เป็นจริงเพราะเดิน จงกรม นั่งสมาธิภาวนา มันจะเป็นจริงขึ้นมา เป็นจริงขึ้นมาจากในหัวใจของเรา

ถ้าหัวใจเรามีสติจะความจริงขึ้นมา ในตำรานั้นมันเป็นชื่อ ในตำราเป็นวิธีการ ในตำรา เป็นการชี้บอกเข้ามาในหัวใจ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาในใจ ตัวจริงทั้งนั้นเลย สติก็สติจริงๆ สมาธิก็ สมาธิจริงๆ เวลาเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา มรรคมันจะมอบดาบให้แล้วละ มอบดาบอาญาสิทธิ์ นะ มรรคมันจะมอบดาบให้ คนเราถ้าไม่มีสิทธิ์ ไม่มีศักดิ์ในการใช้ เราจะไม่มีสิทธิ์มีศักดิ์ในการ ใช้กฎหมายนั้น

ในกฎหมายนั้นการบังคับใช้เพื่อประโยชน์กับสังคม บังคับใช้โดย ความสมบูรณ์ นี้ก็ เหมือนกัน เวลา มรรคมันมอบดาบให้ มันมีสิทธิ์มีศักดิ์ในการกระทำ มันมีความจริงขึ้นมาในใจ ถ้ามันมีความจริงขึ้นมาในใจ นี่ตัวจริงมันอยู่ที่นี้ ถ้าตัวจริงมันอยู่ที่นี้ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติที่นี้ไง ถ้าเราปฏิบัติที่นี้เห็นใหม่ นั่งสมาธิภาวนา เราก็น้อยเนื้อต่ำใจ ปฏิบัติขึ้นมา ก็ไม่เพียงพอ ไม่มีการยกย่องสรรเสริญอย่างนั้น ไอนั้นกระแสโลก นั้นกิเลสมันติดดาบทั้งนั้น

ครูบาอาจารย์ของเราเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ยิ่งสูงส่งขนาดไหน เวลาสนทนาธรรม สนทนาธรรมกันโดยเปิดเผย ไม่พูดไปข้างนอก พูดกันเฉพาะนักปฏิบัติด้วยกัน พูดกันเฉพาะผู้รู้ ว่าอย่างนั้นเถอะ คนไม่รู้พูดกับเขา เขาไม่รู้เรื่องหรอก พูดอย่างหนึ่งเขาเข้าใจอย่างหนึ่งนะ มนุษย์ เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง พอได้ยินได้ฟังของครูบาอาจารย์ องค์ใดมา ถ้าในปัจจุบันนี้ จินตนาการทันที ออกไป โม่เลย ปฏิบัติมาเป็นอย่างนั้นๆ กิเลสติดดาบ

พอกิเลสมันมอบดาบให้ทำเสียหายหมด คนเราทำสมาธิได้ คูสิเวลาทำสมาธิสมาบัติ เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรม รื้อสัตว์ขันสัตว์ เทวทัตๆ เขาได้สมาธิสมาบัติ เหมือนกัน เวลาเขาได้สมาธิสมาบัติขึ้นมา เขาทำอะไร เขาทำแต่ผลเสียหายเพราะอะไร นั่นละ กิเลสมันมอบดาบให้ ถ้ากิเลสมันมอบดาบให้ ในปัจจุบันนี้ ที่พวกไสยศาสตร์ ที่เขาทำพวกเครื่อง ไสยศาสตร์ เขานั่นเขาสร้างบาปสร้างกรรมทั้งนั้น

กรรมเกิดจากไหน กรรมเกิดจากการกระทำ ถ้าเขาทำอย่างนั้น เป็นกรรมดีหรือกรรมชั่ว คนเราทำความสงบของใจเข้ามาได้ มีหลักมีเกณฑ์ได้ แต่เพราะกิเลสมันมอบดาบให้ สำคัญตน แล้วทำแต่ความเสียหาย ทำแต่บาปกรรมกับตัวเองทั้งนั้น แล้วมันจะเป็นประโยชน์ตรงไหน ถ้า มรรคมันจะมอบดาบให้ มรรคมอบดาบมันเป็นสิทธิ์เป็นศักดิ์ในการชำระล้างกิเลสไป

ถ้ามันจะมอบคาบให้ มันเป็นสิทธิ์เป็นศักดิ์เพราะบังคับใช้ การบังคับใช้เพราะมีศีล สมาธิ ปัญญา จะบังคับใช้กับอะไรล่ะ เราจะบังคับใช้กับอะไร ถ้าจิตเราฝึกหัดจนมีความชำนาญขึ้นมา เรารักษาจิตของเราเห็นใหม่ ถ้าจิต พอเรารำพึงเราพิจารณาของเรา พิจารณาธรรมะ ตรีกในธรรม ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องการ เกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เรื่องทุกข์ เห็นใหม่

ทุกข์เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับวิธีการดับทุกข์ พิจารณาแล้วมันสอดสังเขปเข้ามา ถ้ามันมีสติปัญญา ถ้าจิตใจมันผ่องแผ้ว ถ้าจิตใจ ถ้าธรรมะมอบคาบ ถ้ามันรำพึงไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นี่มอบคาบ มีศักดิ์มีสิทธิ์ในการใช้

มีศักดิ์มีสิทธิ์ในการใช้ เราจะมีมรรค ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนาไหนไม่มีผล ผู้ใดปฏิบัติไม่เกิดมรรคเกิดผลขึ้นมาจากหัวใจ ไม่เกิดมรรคเกิดผลขึ้นมาจากภาวนามยปัญญา เขาจะรู้เรื่องอะไร เขาจะรู้เขาจะเห็นอะไรได้ เขาจะรู้เขาจะเห็นอะไรไม่ได้หรือ ศึกษามาๆ ศึกษาจนตายก็ตายคาเพราะการศึกษานั้นแหละ

ปฏิบัติถ้ากิเลสมันติดคาบ สำคัญตน สำคัญตนทำให้หัวใจมันออกจากมรรคจากผลไป เวลาปฏิบัติขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย แล้วต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย การที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ใครเป็นคนไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายล่ะ

เวลามัน เกิด แก่ เจ็บ ตายขึ้นมา เวลาวิชชามันปิดหูปิดตามา นี้เวียนว่ายตายเกิด เห็นใหม่ มันเกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่อย่างนี้ คนเราเวียนว่ายตายเกิดอยู่อย่างนี้ มันมีเวียนว่ายตายเกิดเพราะกิเลส อวิชชามันปิดตามา แต่ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้ามันไม่มีมรรค ไม่ไปเปิดตาของใจ ไม่ไปเกิดวิปัสสนาญาณขึ้นมา มันจะเอาอะไรไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายล่ะ

ถ้าศาสนาไม่มีมรรคก็คือไม่มีการกระทำ ศาสนาไหนไม่มีกิจญาณ สัจญาณ ไม่มีความจริง ขึ้นมาในใจนั้น ถ้าไม่มีความจริงในใจนั้น จะเอาความจริงมาจากไหน ถ้าความจริง ความจริงที่เรา จะกระทำกันอยู่นี้ไง ที่เรากระทำกันอยู่นี้ เราจะเอาความจริง สัจธรรมๆ มรรคผล นิพพานของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ เราเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เกิดมาเป็นมนุษย์ โง่ๆ เช่ๆ เกิดมายังไม่รู้ว่าจะเกิดมาจากไหน

เกิดมาแล้วไม่รู้จะทำตัวอย่างไร ก็มาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นแนวทางออก สาธุๆ ทำไมเราไม่เคารพไม่ศรัทธาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมเราไม่เคารพ ยิ่งปฏิบัติไป ปฏิบัติไปเวลาจิตมันลงมันเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา นี่สมบัติขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เพชรเม็ดงามๆ ทั้งนั้น อยู่ในศาสนานี้ แล้วเรารื้อค้นขึ้นมาในใจของเรา แล้วเรารื้อค้นขึ้นมา ใครเป็นคนบอกแนวทางไว้

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนา รื้อค้นสิ่งนี้มา ก็เป็นเจ้าของ ผู้รื้อค้นแล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเดินตามมามันจะไม่เคารถที่ไหน ฉะนั้น เคารพ เคารพมากแต่อยากประพฤติปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมาในใจเรา ถ้าปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมา นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงสาธุๆ ไง

สาธุสิ ศึกษามาแล้วๆ จมอยู่นั้นมันก็ได้ อย่างนั้น ศึกษามาแล้ว แล้ววางไว้ แล้วจะปฏิบัติความจริงขึ้นมา แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมาแล้วก็ไม่ให้กิเลสมันติดคาบๆ อยู่อย่างนี้ มันมอบดาบให้เป็นศักดิ์เป็นสิทธิ์นะ ถ้าธรรมะมอบให้เป็นศักดิ์เป็นสิทธิ์ในการกระทำที่จะเข้าสู่มรรค ถ้ากิเลสมันมอบให้ กิเลสมันดึงไป ทำลายหมดละ ทำลายทั้ง

คูเทวทัตติ เทวทัตได้ฉานสมาบัติ ฉานสมาบัติมันก็เป็นสมาธิอย่างหนึ่ง แล้วเวลาด้วยความอยากใหญ่อยากโต อยากจะปกครองสงฆ์ ก็อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเสนอขึ้นมา ต้องบิณฑบาตเป็นวัตร ต้องอยู่โคนไม้ ไม่นั่นเนื้อสัตว์ สิ่งต่างๆ ฟังดูแล้วนี่มันก็แนวทางปฏิบัติไ้ แต่ในแนวทางปฏิบัติมันมีเริ่มต้น ท่ามกลาง ที่สุด

ในการปฏิบัติ คนที่ปฏิบัติใหม่ เขาไม่เคยการปฏิบัติเลย สิ่งใดที่ชักนำให้เขาเข้าสู่การปฏิบัติ สิ่งนั้นถูกต้องดีงามสำหรับเขา เขาปฏิบัติแล้ว แนวทางช่องทางที่เขาจะชวนชวนของเขา นี่ระดับปานกลางของเขา เขาทำของเขา ถ้าเขาทำของเขา เขามีแนวทางของเขา เขามีความมั่นคงของเขา เขาจะทำให้เข้มข้นขึ้น มันก็สมควรที่เขาจะทำ มันไม่มีใครเข้ามา ก็จะเข้มข้นดีงามไปอย่างนั้นหมด

แต่คนที่เข้มข้นดีงามของเขา เข้มข้นเกินไป เขาก็พยายามทำของเขา ให้สมดุลๆ มัชฌิมาปฏิปทา ความสมดุลของใจแต่ละคน จริตนิสัยที่สร้างสมมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตุปปาตญาณ อาสวักขยญาณ สิ่งที่เกิดการเวียนว่ายตายเกิดของจิต จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ได้สร้างบาป สร้างบุญกับอกุศลมา มากมายมหาศาลทุกๆ ดวงจิต

ทุกๆ ดวงจิตนั้นมีเวรมีกรรม เกี่ยวพันกันมากกับจิตดวงนั้น ถ้าทำสิ่งใดสมกับจิตดวงนั้น ทำสิ่งใดแก้ไขสิ่งนั้นได้ สิ่งนั้นจะเป็นการแก้ไขกิเลส แต่ถ้าเราตั้งไว้เป็นความเข้มข้น เป็นความเถรตรงอย่างนี้ แล้วใครจะปฏิบัติอย่างไร มุมมองขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อปรารถนาประโยชน์กับสัตว์สามโลกธาตุ ความเห็นของเทวทัตเพื่อประโยชน์กับผู้ที่ตั้งกฎกติกา

นี่ไง ความมุ่งหมายของคนมันแตกต่างกัน ถ้าความมุ่งหมายของคนมันแตกต่างกัน ถ้ากิเลสติดดาบมันก็เหมือนเทวทัต ได้มานสมาบัติ ได้อภิญญา แล้วอภิญญาทำอะไร อภิญญามันทำร้ายตัวเอง มันทำร้ายตัวเอง อภิญญามันไม่ได้แก้กิเลส มันไม่ใช่มรรค หูทิพย์ ตาทิพย์ต่างๆ มันไม่ใช่มรรค แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านเอามาเป็นประโยชน์ในการสั่งสอนไง

เล็งญาณๆ มันคืออะไร เล็งญาณนี้ พุทธกิจ ๕ พุทธกิจ ๕ มันเป็นหน้าที่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่จะรู้สัตว์ชั้นสัตว์ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาไปรู้สัตว์ชั้นสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็แสดงธรรมจกๆ นี่ ทุกข์เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับวิธีการดับทุกข์ เวลาแสดงธรรมก็แสดงสู่อริยสัจ แสดงสู่สติปัญญา ๔

ถ้าสติปัญญา ๔ มรรคจะมอบดาบให้ ให้ศักดิ์ให้สิทธิ์ ในการประพฤติปฏิบัติ ให้ศักดิ์ให้สิทธิ์หัวใจนั้นก้าวเดิน ให้ศักดิ์ให้สิทธิ์แล้วเราอยากได้ใหม่ เราอยากได้เราก็ต้องพยายาม ขวนขวายกันอยู่นี่ไง เราพยายามทำความสงบของใจขึ้นมาให้ได้ ถ้าใจสงบแล้ว มันจะได้รับการมอบ ได้รับมอบศักดิ์ ได้รับมอบสิทธิ์ของเรา สิทธิ์ของจิตดวงนี้ จิตดวงนี้ถ้าสงบแล้ว น้อมเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริง

การขุดคุ้ย การแสวงหา ถ้าการขุดคุ้ย การแสวงหา มันถึงมีการกระทำ มรรคก็เป็นเรื่องดำเนิน คุณิ กุหลุหมาย นักกุหลุหมาย กุหลุหมายก็เป็นวิชา วิชาที่เขาจะใช้กุหลุหมายเพื่อดำรงคุณธรรม เพื่อสังคม

เพื่อสังคม เขาเป็นหมอกความ เวลาเขาทำเขาต้องมีค่าใช้จ่าย มันก็เป็นอาชีพเขา กุหลุหมายก็เป็นวิชาชีพ วิชาชีพที่เขาจะใช้เพื่อบังคับใช้กุหลุหมายให้ตัดสินความถูกต้องดีงามของสังคม มรรคๆ สัตถิ สมาธิ ปัญญา คุณิ เราจะใช้ใช้เพื่อประทัดประหารกิเลส มรรคก็คือมรรค แต่ถ้าศาสนาไหนไม่มีมรรค ไม่มีผล มรรคก็วิธีการ สัตถิ สมาธิ ปัญญา งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรม

ความชอบธรรม มันก็ต้องใช้แยกแยะเห็นใหม่ คุณิ เวลาใช้ภาวนามยปัญญา เวลาภาวนามยปัญญามันก็มีแง่มุมของมัน เราศึกษากุหลุหมายมา แล้วเวลาเราใช้กุหลุหมายเราใช้อย่างไร เวลากุหลุหมาย เวลาขึ้นศาล เราตีความกุหลุหมาย เข้าประเด็นหรือเปล่า ข้อเท็จจริงกุหลุหมายมันถูกต้องไหม นี่ก็เหมือนกันเวลามันจะเป็นมรรคไง ได้สิทธิ์ในการใช้ แต่ใช้อย่างไร ใช้อย่างไร ปัญญาใช้อย่างไร แล้วปัญญา ปัญญาที่มีเครื่องอะไรรองรับ

มีเครื่องอะไรรองรับว่าปัญญานั้นมันถูกต้อง แล้วการใช้ ความเพียร ความวิริยะ ความอดุทธาหะ ความเพียรชอบใช้พอเหมาะพอดี ถ้าใช้ไม่พอเหมาะพอดี ปัญญาที่พ้น

เพื่อนไปซะ ปัญญาก็ปัญญาทำร้ายตัวเองไปซะ ปัญญาอะไร ปัญญาอะไร นี่ไง ถ้ามรรคมอบดาบให้
 มอบดาบให้ไม่มีดาบไม่มีสิทธิในการใช้ ไม่มีมรรค เรื่องการชำระล้างกิเลสไม่มี ถ้าไม่มีกิเลส
 มอบดาบไป อ่างอิงธรรมะ อ่างไปหมด รู้ไปหมด เข้าใจไปหมด

แต่เวลาใช้สอย ใช้สอยอย่างไร ทำอะไร จิตเห็นใหม่ เวลาหลวงปู่มัน ท่านพูด จิตของ
 มนุษย์จิตของคนมันหลากหลายนัก เวลาดีได้มหาศาล เวลาร้ายมันก็ร้ายสุดๆ จิตของเราถ้าทำ
 สัมมาสมาธิได้ จิตของเราทำสมาธิได้นะ มันจะมีกำลัง แต่เพราะในพุทธศาสนาเรา สืล สมาธิ
 ปัญญา เรามีศีลใจ มนุษย์ต่างกับสัตว์เพราะมีศีลมีธรรม

ถ้ามนุษย์ต่างกับสัตว์ มนุษย์ที่เป็นสุภาพบุรุษ มนุษย์เป็นมนุษย์ที่ดี ถ้ามันมีศีลเวลาทำ
 ความสงบของใจเข้ามา เราจะไม่เบียดเบียนใคร ไม่เบียดเบียนใครไม่ทำร้ายใคร แต่เราจะค้นคว้า
 หากิเลสของเราเอง หากวิชา ความไม่รู้ในจิตได้สำนึก ที่ปิดหูปิดตาให้เวียนว่ายตายเกิดอยู่ที่นี่ เรา
 จะค้นคว้าหากวิชา ค้นคว้าพญามาร เราพยายามจะตอบโต้กับพญามารในใจของเรา ทำลายตัด
 ป่า ตัดป่าทั้งหมด แต่ไม่ได้ตัดต้นไม้แม้แต่ต้นเดียว

เราใช้มรรคใช้ผลของเราในการประหัตประหารกับกิเลสของเรา เราจะไม่ทำให้สิ่งใด
 กระทบกระเทือนจากภายนอกเลย แต่ภายในใจของเรามีกระทบกระเทือนกันรุนแรงมาก
 ระหว่างกิเลสกับธรรมต่อสู้กันท่ามกลางหัวใจ เวลาปัญญามันแยกแยะปัญญามันพิจารณาไป
 พิจารณาไป พิจารณาไปด้วยศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้าศีล สมาธิ ปัญญา เวลามันเป็นไตรลักษณ์ มันเป็นไตรลักษณ์ มันเปลี่ยนแปลงของมัน
 ขึ้นไป มันย่อยสลายของมันไป นี่ไงเวลามันย่อยสลาย มันย่อยสลายเป็นเพราะอะไร เวลาถ้ามัน
 เป็นมรรค เป็นมรรคนี้มันรวดเร็วมาก พิจารณาตั้งกายขึ้นมา เวลาพิจารณาไปแยกแยะไป อุกห
 นิमित วิภาคะ คือขยายส่วนแยกส่วน มันละลายของมันไป มันพุ่มนพอง มันเสื่อมสภาพของมันไป
 แล้วแต่กำลังของใจ

ถ้ากำลังของใจที่เข้มแข็งขึ้นมา เวลาทำขึ้นมา พับๆ ทำได้ทั้งนั้นเลย เวลาจิต เวลาสมาธิ
 มันอ่อนตัวลง พอเห็นกายได้ แต่กายมันเคลื่อน กายมันไหว กายมันไม่ย่อยสลายแล้ว มันเป็น
 เพราะอะไร เวลาพิจารณาไป พิจารณาเป็นไตรลักษณ์ มันกลับเป็นอหัตตา มันกลับเป็นเข้มขัน มัน
 กลับแจ่มแจ้ง มันเป็นอย่างไร เห็นใหม่ การบังคับใช้ การบังคับใช้

การบังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้มรรค มรรคที่เราจะแยกแยะของเรา มัน คนที่ภาวนา
 แล้วเขารู้จักใช้ แล้วถ้าใช้เป็น พอใช้ไปแล้วมันก็ประหัตประหารเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป เรา
 ไม่ใช่ชื้อบื้อ นั่นกิเลสมันติดคาบนะ มันมอบดาบให้เลย มอบดาบให้ทำลายความเพียรอันนั้น

ทำลายโอกาสอันนั้น ทำลายระหว่างที่จิตใจมันจะก้าวเดินอันนั้น เรายังรักษาของเราดี เราดูแลของเรา

ไม่มีมรรค เราก็พยายามชวนขวยกันอยู่ที่นี่ เวลาไม่มีมรรคมีผลมันก็มีมรรคผลของฌราวาสเขา เลี้ยงชีพชอบ ทำงานชอบ ระลึกชอบ กี่ว่าชอบธรรม กี่ว่าเป็นคนดีอยู่แล้ว ก็คนดี นี่มรรคของ ฌราวาสไง มรรคของปุณฺณ ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ โสคาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค

มรรค แม้แต่ระหว่างขั้น ระหว่างตอน มันยังลึกซึ่งแตกต่างกันอีกมหาศาลเลย แต่เวลาใช้ กิเลสมันร้ายนัก เวลาใช้เขาไว้ใช้ชำระล้างกิเลส นี่เวลาใช้กิเลสมันปลิ้นปล้อนใหม่ กิเลสมันปลิ้น ปล้อน กิเลสมันอยู่กับหัวใจของเราตลอด กิเลสมันปลิ้นปล้อน ปลิ้นปล้อนเพราะอะไร นั่นก็ วิชาของมันไง วิชามาร เราวิชาธรรม วิชามาร วิชามารมันทำลายทั้งนั้น มันทำลายความ เพียรเรา มันทำลายให้เราโยกคลอน มันทำให้เราไปไม่รอด นี่วิชาของมัน

หน้าที่ของมันคือการทำลายๆ ทำลายมรรค ทำลายผล เพื่อให้ใจนี้อยู่ในอำนาจของมัน แต่ เวลาเราต่อสู้ๆ เราทำความสงบของใจ ทำไมต้องทำความสงบของใจ ถ้าทำความสงบของใจโดย พื้นฐาน ถ้าใจมีสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ สมุทัยเข้ามาไม่ได้ สมุทัยคือ อะไร สมุทัยก็คือกิเลสไง สมุทัย ตัณหาความทะยานอยาก ตัณหาความทะยานอยากคือความ สงสัย คือความเรววน คือความไม่แน่ใจ เป็นสมาธิหรือไม่เป็นสมาธิ สมาธิพอหรือไม่พอ สมาธิ มันสมควรจะใช้ปัญญาหรือยัง นี่การบังคับใช้

แต่ถ้าคนชำนาญๆ พอสมาธิมัน คนปฏิบัติเริ่มต้น พอเห็นกาย พิจารณากายไป ก็ไปได้บ้าง ไปไม่ได้บ้าง พอไปแล้วมันจะย่อยสลายหรือไม่ย่อยสลาย พอไปแล้วมันจะไปขนาดไหน มันทำ บ่อยครั้งเข้า ทำบ่อยครั้งเข้าด้วยความชำนาญมากขึ้น พอชำนาญมากขึ้น กลับมาที่สัมมาสมาธิ แล้วกลับไปใช้ปัญญา ก้าวเดินต่อไปๆ

นี่ธรรมมันพอกพูนขึ้นมา การบังคับใช้แล้วมีเหตุมีผล พอมีเหตุมีผล ธรรมะย่อมพึง ธรรมะ เวลาเราขึ้นศาลต้องผู้พิพากษาเป็นผู้ตัดสินใช่ไหม ใ้ฉันตัดสินโดยอริยสัจ ตัดสินโดย มรรคโดยผล ไม่ต้องให้ใครตัดสิน บังคับตั้ง รู้จำเพาะตน เวลาเราพิจารณาของเราบ่อยครั้งเข้าๆ ความชำนาญมันมากขึ้น ธรรมะมันพอกพูนขึ้น กิเลสมันเบาบางลง

ทีนี้กิเลสมันเบาบางลง การใช้ปัญญา การก้าวเดินไป มันสะดวกมันง่ายขึ้น พอมันง่ายขึ้น มันไม่จำเป็นต้องใช้สมาธิเท่าที่แรก โอ้โฮ ทีแรกต้องเกร็ง สมาธิต้องพร้อมทุกอย่างต้องพร้อม หมด เก้อๆ เชนๆ ไม่มีความชำนาญ การบังคับใช้ยังไม่มีความชำนาญไม่มีความสะดวก ยังไม่

สมควร ไม่มีขณินมาปฏิบัติ เวลาทำไปหันรีหันขวาง เก๋ๆ กังๆ แต่ก็ชนะ ชนะคือว่ามันปล่อยๆ มันก็ปล่อยมันก็วางเหมือนกัน

นี่บังคับใช้ที่เป็นประโยชน์ขึ้นมา แล้วพอมันปล่อยวางแล้ว ปล่อยวางแล้วกิเลสมันแคสลด มันแคสพักยก มันไม่มีอะไรกระเทือนมันหรือก มันมาอีกที มันจะต้องมาตั้งป้อมมาสู้กับเรา เวลาพิจารณาไป กิเลสมันมอบคาบ เราตามไป มันจะส่งออกไปตามกิเลสหมด กิเลสจะพาเราลงคลองไปเลย แต่เวลาเรามรรคมอบคาบให้ คาบศีล สมาธิ ปัญญา นี้ จะฟาดฟัน

ธรรมารุจะฟาดฟัน ฟาดฟันก็ฟาดฟันกิเลสนั่นแหละ จะฆ่ามัน จะทำลายมัน พอทำลายมัน มันก็ต้องต่อต้าน มันก็ต่อต้านเป็นเรื่องธรรมดา การต่อต้านเป็นธรรมดา เราต้องมีความชำนาญขึ้นมา เรามีความชำนาญขึ้นมา พอมีความชำนาญ พอพิจารณา มันไป มันมีความคล่องตัว มีความสมควรขึ้นมา เวลามันปล่อย ปล่อยแล้วเราก็คู่กับความสุกนั้น พอมันคลายตัวออกมา จับได้อีกแล้ว สู้อีกๆ ทำอยู่อย่างนี้ ไม่ใช่ปล่อยแล้วมันชนะแล้วไง ชนะแล้วก็ลงเวทีไป

อริยสัจยังไม่ได้อัตตสันสิ่งใดเลย นักมวยเวลาต่อยกัน ต่อยกันเสร็จลงเวทีไปเลยว่าฉันชนะแล้ว ก็เข้าใจตัวเองไง ตัวเองเข้าใจว่าชนะ แต่ถ้าตัวเองเข้าใจว่าชนะ ไม่ชนะ เพราะผู้คน ในสังคมนั้นเขาไม่มีผลการตัดสิน ถ้าผลในสังคมนั้นไม่มีการตัดสินเขาจะยอมรับได้อย่างไร สังคมเขาไม่ยอมรับใครแพ้ใครชนะเพราะยังไม่มีการตัดสิน แต่เราตัดสินตัวเราเองว่าเราชนะ

แต่ถ้าเป็นมวยเป็นกีฬา เวลาเขาชกครบยก หรือเขาน็อกกันนี้ กรรมการต้องชูมือเขา กรรมการชูมือเขา เวลาถ้าชกกันด้วย ชกครบยก คะแนนเขาก็ต้องรวมคะแนน แล้วกรรมการถึงชูมือเขา สังคมก็ยอมรับเพราะมันครบกระบวนการของมันไง การบังคับใช้มันสมบูรณ์ไง แต่ถ้าเราพิจารณาของเราเอง ปล่อยชนะ ลงเวทีไป ใครยอมรับไม่มีทาง

นี่ก็เหมือนกัน การวิปัสสนานะ ทำบ่อยครั้งเข้าๆ จนกระบวนการถึงที่สุด เวลาสมุจเฉทปหาน เห็นใหม่ เวลามรรคมอบคาบให้ เรามีศักดิ์มีสิทธิ์ในการใช้ เรามีศักดิ์มีสิทธิ์ในกายแยกแยะด้วยศีล สมาธิ ปัญญา นี้ภาวนามยปัญญา นี้ใจครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา จะมาแนวทางใดก็แล้วแต่ เวลาสนทนาธรรม โสดาบันก็คือโสดาบัน

คำว่าโสดาบัน พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม มันแล้วแต่จริตนิสัยที่ทำได้ ครูบาอาจารย์บางองค์ท่านผ่านเวทนา ท่านชนะน็อก ชนะสมบูรณ์โดยเวทนา บางองค์ท่านชนะโดยผ่านกาย บางองค์ท่านชนะโดยผ่านจิต บางองค์ท่านชนะโดยผ่านธรรม ทำอย่างไรก็ได้ เวลาคนเป็น คนเป็นมันเหมือนกัน คำว่าเหมือนกันคือ เวลาสนทนาธรรมมันเป็นอันเดียวกัน มรรคผลก็คือมรรคผล มรรคผลไม่มีของใคร ไม่มีแบ่งฝักแบ่งฝ่ายหรือ

มรรคผลก็คือมรรคผล แต่วิธีการปฏิบัตินี้ วิธีการปฏิบัติเพราะมันให้ตรงกับจริตใจ ให้ตรงกับจริตคือตรงกับกิเลส คือจะฟาดใส่หัวมัน กิเลสของใครมันก็เป็นเรื่องของเขานะ กิเลสในหัวใจเราสำคัญที่สุด เพราะเราเกิดมาก็เพราะกิเลสเรามันปิดหูปิดตา เราถึงได้มาเกิดไง เวลาเราเกิดแล้ว เวลาปฏิบัติ เราก็จะปฏิบัติเพื่อจะชำระล้างกิเลสของเราไป

ถ้าเราจะชำระล้างกิเลสของเรา เราต้องตั้งใจ ตั้งใจนั้นเป็นมรรค พอสื่อถึงใจเป็นมรรค มรรคเป็นวิธีการ มรรคเป็นการใช้สิทธิ์ใช้ศักดิ์ที่เราจะมีความสามารถมากน้อยแค่ไหน แล้วการใช้แต่ละครั้ง การใช้แต่ละขั้นตอน มันก็ยังคงต้องมีความชำนาญ มีการแยกแยะ ต้องใช้ภาวนามยปัญญา เพื่อให้สมกระบวนการ ทุกข์เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับวิธีการดับทุกข์

กระบวนการจบสิ้น นั่นแหละ นี่เวลายันขาด เวลามันปล่อย มันปล่อยไปเรื่องหนึ่งนะ เวลาปล่อยระหว่างการปฏิบัติมันปล่อยนี้มีมหาศาล แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเข้าสู่มรรค มรรคมอบดาบให้ มีการกระบวนการกระทำชัดเจนมากเลย แต่ถ้ามันเริ่มต้นขึ้นมา เราทำความเข้าใจ ความสงบของใจ เราใช้ปัญญา แยกแยะในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มันสอดคล้องเข้ามานะ มันเกิดธรรมคุณ

เวลาธรรมมันผูกขึ้นมา มันมีปัญหาตบขึ้นมา มันตบขึ้นมาอันนี้ไม่ใช่มรรค อันนี้เวลาธรรมเกิด ๆ ธรรมเกิดเป็นเรื่องหนึ่งนะเวลาธรรมเกิด ธรรมเกิดนี้มันเป็นที่อำนาจวาสนาของจิต จิตที่มันสร้างสมบุญญาธิการมา มันจะมีสิ่งนี้เข้ามาหล่อเลี้ยง มันเป็นธรรมเกิด ธรรมเกิดคือประเด็นให้ศึกษา ประเด็นค้นคว้า ประเด็นให้หัวใจพัฒนา แต่ไม่ใช่มรรค ถ้าเวลามรรค มรรคต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา มรรคมันถึงมีความพร้อมเพียงของมัน

ถ้าความพร้อมเพียงอย่างนี้ เวลาพิจารณาไปแล้ว พิจารณาเวลายันขาด คนที่เวลายันปล่อย เวลาปล่อยมันมีความภูมิอกภูมิใจ ถ้าคนยังไม่มี ความชำนาญ แต่พอมีความชำนาญแล้ว เวลายันปล่อยแล้ว ๆ ก็ปล่อยมาหลายทีแล้วละ ปล่อยแล้วมันก็ไม่มีสิ่งใดคอยสนองให้มันสมบูรณ์ได้ขนาดไหน ถ้าตั้งใจแล้ว พยายามต่อเนื่อง พยายามต่อเนื่อง ทำต่อเนื่องให้มันเจริญออกมา เวลายันสมควร เวลายันขาด เห็นชัด ๆ

สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส มันขาดออกไป โอ้ เห็นไหม ถ้าคนเป็นมันรู้ อริยสัจมันมีหนึ่งเดียว จะมาแนวทางไหนก็โศดาบันเหมือนกัน เวลามรรค ๔ ผล ๔ นี้โศดาปัตติ มรรค สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีมรรคก็ยกจิตใจให้สูงขึ้น จิตใจสูงขึ้นเห็นไหม เวลาจิตใจให้สูงขึ้น มันสูงอยู่ไหน สูงตรงไหน ต่ำตรงไหน สูงขึ้น เวลาสมุจเฉตพหวน สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาสขาดไป สังโยชน์ขาดไป

พอสังโยชน์ขาดไป อรูปพรหม อรูปพรหมของมรรค เป็นอรูปพรหม นี้อรูปพรหม เห็นไหม คุณิ เวลาปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้น ถ้ายังประพฤติกปฏิบัติ ไม่มีมรรค แล้วมรรคไม่มอบดาบให้ ไม่มีสิทธิ์มีศักดิ์ในการวิปัสสนา นี้ปุณฺณ ทำสมาธิแล้ว เสื่อมแล้ว เสื่อมแล้วก็ทุกข์ยากมาก แต่เวลาเราปฏิบัติของเรา เราทำใจของเราจนมันมันคงขึ้นมา มันคงขึ้นมาเราใช้ปัญญาของเรา โสดาปัตติมรรค มรรคมอบดาบให้ แล้วเราก็ใช้ปัญญาแยกแยะทำลายจนถึงที่สุด เวลามันขาด

สิ่งนี้มันเป็นคงที่ สิ่งทีค้ำว่าคงที่ มันคุณธรรมในใจ ถ้าคุณธรรมในใจ ถ้าเราทำความสงบของใจ ความสงบของใจเรามากขึ้น มีคุณธรรมแล้วทำความสงบใจอะไรอีก มีคุณธรรมแล้วนี้ ทำสงบให้เป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิยกขึ้นๆ ถ้ายกขึ้น สกิทาคามีมรรค

สกิทาคามีมรรค มีศักดิ์มีสิทธิ์ มรรคมอบดาบให้ก็มีศักดิ์มีสิทธิ์ในการใช้ ถ้าเราเป็นอรูปพรหม เป็นคุณธรรม คุณธรรมก็คุณธรรม ของคงที่ตายตัว แต่ต้องยกขึ้น ยกขึ้น เพราะว่าอะไร เพราะว่ากิเลสที่มันละเอียดขึ้น ละเอียดขึ้นยกขึ้นทำสมาธิ ทำสมาธิเพราะสมาธิไม่ใช่คุณธรรม อันนั้น พอทำสมาธิขึ้นมาแล้ว น้อมไป น้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าไม่น้อมกาย ไม่น้อมกายมันก็ไม่มีการบังคับใช้

ถ้ามันน้อมกาย เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ก็มันเห็นมาแล้ว ทำไมต้องเห็นอีกล่ะ ก็มรรค ๔ ผล ๔ ภายในกาย ภายนอกภายใน ภายในกายมันไม่เหมือนกันหรือ มันไม่เหมือนกันตรงไหน มันไม่เหมือนกันที่สังโยชน์ มันไม่เหมือนกันที่ความหยาบละเอียด ทำไมมันไม่เหมือนกัน

โสดาปัตติมรรค สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส ถ้าเป็นสกิทาคามีมรรค กามราคะ ปฏิฆะ นี้มันไม่เหมือนกัน มันไม่เหมือนกันที่กิเลสมันยึดไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันที่สังโยชน์ที่มันผูกมัดใจมันไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน มันจะเอามรรคที่หยาบๆ ขึ้นไป แก้ไขได้อย่างไร มรรคหยาบมันก็ใช้แค่ผลที่สมมูลกับมัน แต่ถ้ามันละเอียดขึ้นไปมันก็ต้องใช้มรรคที่ละเอียดขึ้นไป

ถ้ามรรคละเอียดขึ้นไป ถ้าเราประพฤติกปฏิบัติขึ้นไป มันต้องมีมรรค มีสกิทาคามีมรรค ถ้าสกิทาคามีมรรค มันเป็นมรรคเพราะอะไร มันเป็นมรรคเพราะมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันถึงเป็นมรรค ถ้าไม่เห็นล่ะ ถ้าไม่เห็นมันก็เป็นความสงบใจ ถ้าเป็นความสงบแล้วเวลาเรายกขึ้นมันก็เป็นมรรค มันก็มีการบังคับใช้ มันมีศักดิ์มีสิทธิ์ในการค้นคว้า

ค้นคว้าในอะไร ค้นคว้าในใจของตัวเอง เพราะใจมันคิด ใจเป็นนามธรรมมันคิด คิดอะไรก็คิดกาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าคิด กาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณา พิจารณาทำไม ก็พิจารณาเพื่อจะ

ถอดถอนใจ พิจารณาที่ความผูกพันใจ ความผูกพันเป็นสังโยชน์ใจ ปฏิฆะ กามราคะ มั่นผูกพันกันใจ มั่นผูกพัน จิตใจพอมั่นผูกพัน ผูกพันมันก็เป็นกิเลสใจ พอเป็นกิเลสขึ้นมา เป็นสมาธิมันก็เรรวนใจ ถ้าเป็นปัญญาก็ปัญญาภิเลสมันสอดแทรกเข้ามาใจ มันมีสมุทัย มีตัณหา ความทะยานอยากย้อนเข้ามาใจ

นี่ใจ การบังคับใช้มันก็กิเลสอย่างละเอียด กิเลสอย่างละเอียดก็ทำให้ลุ่มลึกคลุกคลานนะ พิจารณาซ้ำ พิจารณาซาก ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมากกว่าจะถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ ระหว่างท่านก้าวเดินไป ท่านก้าวเดินไป นี่วันทั้งวัน ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติเป็น วันทั้งวัน เวลาของท่านอยู่ในทางจกรมทั้งนั้น

วันทั้งวันเวลาของท่านจะอยู่ในทางจกรม สมาธิภาวนา เพราะอะไร เพราะระหว่างกิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วเราก็จะออก ออกค้นคว้า ออกพิจารณาของเรา ถ้าพิจารณาของเรามันต้องการเวลา ต้องการการกระทำของเรา พิจารณาซ้ำ พิจารณาซาก พิจารณาซ้ำพิจารณาซากเพราะมันพลิกแพลง กิเลสละเอียดมันก็หลอกหลวงด้วยความละเอียดอย่างนั้น ซ้ำแล้วซ้ำเล่า บังคับใช้

การบังคับใช้ด้วยมันเป็นศักดิ์เป็นสิทธิ์ เป็นศักดิ์เป็นสิทธิ์เฉพาะดวงใจ มันเป็นปัจจัยตั้งเป็นสันตสิทธินิโงเฉพาะใจดวงนั้น ใจดวงนั้นปฏิสนธิจิตเวียนว่ายตายเกิดมา เกิดมาเป็นเรา ตอนเป็นเราก็ถือตัวถือตนว่าเป็นเรา แต่ก่อนหน้านั้น เราไม่รู้ว่าเป็นอะไรเลย แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาสนาสติญาณรู้หมด เพราะรู้หมดอันนั้น รู้หมดอันนั้นเป็นอดีต อดีตอันนั้นมันเป็นจรตนิสัย อดีตอันนั้นเป็นความชอบฝังลงที่ใจ อนาคตยังไม่มา อดีตอนาคตมันยังไม่เป็นประโยชน์

ฉะนั้นสิ่งที่ทำ ทำให้มันตรงกับเรา ถ้าทำให้ตรงกับเรา พิจารณาซ้ำๆ ซ้ำเข้าไป ถึงที่สุดเวลามันปล่อย ปล่อยเพื่อฝึกฝน ปล่อยเพื่อมีความชำนาญ เวลาภิเลสมันปิดบัง ปิดบังเรามองไม่เห็น เวลาธรรมะเราแยกแยะเข้าไปด้วยปัญญาญาณ ผาดพันเข้าไปด้วยความเพียรชอบ งานชอบระลึกชอบเข้าไป เวลามันปล่อยๆ ปล่อยขึ้นมาไว้ใจอะไรไม่ได้ เพราะถ้ามันมีประสบการณ์มาตั้งแต่พื้นฐาน มันจะรู้เลยว่า ถ้าเราปล่อยขึ้นมาแล้วเดียวภิเลสมันจะฟูขึ้นมา

เราจะเข้มแข็งขึ้นไป เราจะซ้ำๆ เข้าไปถึงที่สุด เวลามันขาดสมุจเฉทปหาน คำว่าปหาน กิเลสๆ มันมีสมุจเฉทปหานกับตทังคปหาน ถ้าคนกำลังมันไม่พอมันก็ตทังคปหาน แต่ถ้ามันซ้ำแล้วซ้ำเล่าพอมันมีความชำนาญขึ้นไปแล้ว การบังคับใช้ จนยอมรับในอริยสัจ ยอมรับในสัจจะความ

จริง ทุกข์เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับวิธีการดับทุกข์ มันดับเพราะวิธีการ มันดับเพราะการกระทำ มันดับเพราะฝีมือของเรา มันดับเพราะใจมันกระทำ

พอมันดับมันขาด พอมันขาดขึ้นไป โอ้อโฮ เว้งว้างไปหมด เว้งว้างไปหมด มีความสุขมากๆ เห็นไหม นี่ความมั่นคง นี่มันสมุจเฉตพหุทาน มันจะแยกแยะพยายามจะค้นคว้า ต้องทำ ความสงบของใจให้มากขึ้น ถ้ามากขึ้น อนาคตามิมรรคต้องเป็นมหาสติ มหาปัญญา สติที่ว่าเราประพฤติปฏิบัติแล้วเข้มข้น ยอดเยี่ยมถึงงามอะไรนี้ โอนั่นอยู่ข้างหลังแล้ว ละเอียดไปข้างหน้า ถ้าไม่เป็นมหาสติ จะค้นคว้าไม่ได้

ถ้าค้นคว้าไม่ได้มันจะไม่มือนาคามิมรรค เพราะติดถึงไม่มีมรรค มันคิดเพราะอะไร เพราะกิเลสมันละเอียดใจ กิเลสละเอียดมันบอกว่า เก่งมาก ภาวนาสุดยอด โอ้อ คนเก่งแล้ว กิเลสตายหมดแล้ว บ้านเราสะอาด บ้านเราเรียบร้อยจะไม่มีอะไรโผล่มาในบ้านเราเลย โอ้อ สวยงาม เวลากิเลสมันป่วนทางให้ มันเป็นอย่างนั้น เพราะกายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส ใส ไม่มีสิ่งใดเลย โอ้อ เว้งว้าง นิพพานเป็นอย่างนี้เอง โอ้อ นิพพานละเอียดลึกซึ้งนัก มรรค ๔ ผล ๔

ในระหว่างที่ประพฤติปฏิบัติมันยังมีกิเลสอย่างละเอียดปิดหูปิดตามาตลอด เวลากิเลสหยาบๆ มันก็ทำให้ล้มลุกคลุกคลาน ในการประพฤติปฏิบัติ หลานของมาร ลูกของมาร พ่อของมาร ปู่ของมาร แต่ละชั้น แต่ละตอน มันมีเล่ห์กลของมันที่ลึกซึ้งๆ ลึกซึ้งแล้วลึกซึ้งที่ไหน ลึกซึ้งในตำราใช้ใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกไว้หมดแล้ว โอ้อ พญามารมันมีเล่ห์กลอย่างไร ทุกอย่างรู้หมด

อันนั้นมันอนาคตมันต้องออกมาจากจิตแล้วมันต้องพุ่งเข้าไปในตู้พระไตรปิฎก แล้วมันจะไปเอาจากตู้พระไตรปิฎกกลับเข้ามาในจิตแล้วมันค่อยเอาความรู้นี้ไปต่อสู้ออกกับกิเลส กิเลสมันกินเสร็จแล้ว กิเลสมันเก็บโต๊ะไปแล้ว มันเก็บล้างเสร็จแล้ว ยังจะเอาปัญญาไปสู้กับมันไม่มีทาง มันเป็นอดีตอนาคตเห็นไหม ถ้าเป็นจริงๆ มหาสติมหาปัญญาขึ้นมา

ถ้ามหาสติมหาปัญญา ถ้ามันสงบระงับ สงบระงับแล้ว กลับมาทำความเข้าใจ ยกขึ้นสู่ กาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าเห็นกายตรงนี้ก็เห็น อสุภะ ถ้าเห็นจิตก็เป็นกามราคะ สิ่งนี้เป็นกามฉันทะ มันฝังลึกอยู่ในใจทั้งนั้น เพราะมันฝังลึกอยู่ในใจ เราถึงแก้ไขสิ่งใดเราไม่ได้ไง เรารู้แต่เรื่องคนอื่น เรารู้แต่เรื่องการบริหารจัดการ โลกนี้เอามาเถอะฉันทบริหารจัดการได้หมดเลย แต่ความลึกกลับในใจไม่มีใครรู้ใครเห็นมัน แต่เวลาไปรู้ไปเห็นขึ้นมา อนาคตามิมรรค

ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เป็นสัจจะความจริง เป็นอนาคตามิมรรค แล้ว อนาคตามิมรรค เป็นมหาสติ มหาปัญญา นิมมหาสติ มหาปัญญา ธรรมะมอบดาบให้แล้ว มีสิทธิ์และ

มีศักดิ์ในการใช้ ถ้าการใช้ ใช้ทำลายใคร ใช้ทำลายพ่อมัน แม่ทัพใหญ่ แม่ทัพใหญ่ที่ควบคุมควบคุมวัฏฏะให้จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในกามภพ ถ้าพิจารณาซ้ำ พิจารณาซาก พิจารณาของมันแล้วเล่ห์กลของมันนี้มหาศาล ถ้ามหาศาลแล้วเราพิจารณาอย่างไร เราต่อสู้กับมันอย่างไร

ถ้าต่อสู้กับมันแล้ว ถ้ามันเลยเถิดไป มันก็บอกนี่ใช้ปัญญา ใช้ปัญญาอดเยี่ยม ปัญญาที่การชำระล้างกิเลส มันก็วนรอบไป แล้วมันหายไปหมดเลย แล้วพอหายหมด เสร็จแล้วไง ทำงานเสร็จแล้วไง การบังคับใช้ ถ้ามัน กิเลสที่มันพลิกแพลง กิเลสที่มันอย่างละเอียด ลึกซึ้งๆ ลึกซึ้งมันทำอะไร มันทำให้เราเชื่อมัน ทำให้เราล้มลุกคลุกคลานนั้น แล้วล้มลุกคลุกคลานมันมีผลตอบรับด้วยนะ มีผลคือว่า คือผลตอบสนอง เพราะมันรู้มันเห็น

ถ้าจิตมันรู้มันเห็นก็เราทำเอง ก็เราแบกมา เราแบกมหาสติ มหาปัญญา เราแบกมาเอง เราใช้เอง โอ้เราก็ใช้แล้ว มหาสติเชียวนะ มหาปัญญาด้วย โอ้ย ชำระล้างกิเลสได้หมดแล้ว เล่ห์กลนี้ ร้อยแปด นี่ในเวลาหลวงตาท่านบอกว่า เวลานั้นป่ามันรุนแรงๆ มันรุนแรงมาก มันรุนแรงด้วยกามราคะ มันรุนแรงเพราะอะไร เพราะรุนแรง เพราะเราจะพ้นจากกามภพ ถ้าผ่านช่วงนี้ไปนะ ไม่กลับมาเกิดในกามภพ อย่างน้อยก็เกิดบนพรหมขึ้นไป อย่างน้อยนะ

ฉะนั้นคนเราจะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดไม่มีที่สิ้นสุด เวียนว่ายตายเกิดผลของวัฏฏะ เกิดซ้ำเกิดซาก ไม่มีต้นไม่มีปลาย แล้ว จิตนี้มันจะลา จิตนี้มันจะพ้นออกไปจากกามภพ คือตั้งแต่เทวดามา มันจะไม่มาอีกแล้ว มันจะอยู่ในวังวนของพรหม มันมหัศจรรย์ พ่อมันมหัศจรรย์ ถ้ามันพิจารณาของมัน มันถึงไม่ยอมปล่อย จะปล่อยจากมือไปไม่ได้ แม่ทัพนายกอง ด้วยกำลังความสามารถของเขา

ฉะนั้นเราทำความเข้าใจเข้ามา จากพื้นฐาน ตั้งแต่ตักกายทิฐิ วิจิกิจจา สัตถ์พตปรามาส เราทำลายมาแล้ว นี่เป็นพื้นฐาน อกุปปธรรม เวลาเรามีพื้นฐานโดยกามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง เรามีพื้นฐานมาแล้ว อกุปปธรรม มันรองรับขึ้นมา พอรองรับขึ้นมา จิตมันก็มีกำลังขึ้น จิตมันก็มีความสมคูลมากขึ้น เวลาทำมหาสติ มหาปัญญาขึ้นมา เรามีการกระทำเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตทิฐิโก ใ้ชื่อใ้ในตำรานั้น สาธุเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเอาคุณธรรมขึ้นมาในใจของเรา มันไม่ใช่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ มันเป็นความจริงที่การรื้อค้นอยู่นี้ มันเป็นความจริงความจริงขึ้นมา ที่จิตมันการประพฤติปฏิบัติอยู่นี้ เวลานั้นเป็นจริงขึ้นมา เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตทิฐิโก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มอบให้กับสันตทิฐิโก ใ้รู้แจ้ง ใ้รู้แจ้งจากการกระทำ มันวิปัสสนามันแยกมันแยะของมัน พิจารณาซ้ำ พิจารณาซาก

เวลามันละเอียดลึกซึ้งเข้า ละเอียดลึกซึ้ง ถ้าละเอียดลึกซึ้ง มันปล่อย เดี่ยวมันก็ไหลขึ้นมา เดี่ยวก็มาอีก เดี่ยวก็ไป อยู่อย่างนั้น แล้วอยู่อย่างนั้น แต่กำลังมันแรง มันก็ละเอียดลึกซึ้งๆ ชำนาญ ขึ้น รวดเร็วขึ้น ละเอียดขึ้น น้ำป่าๆ

คำว่าน้ำป่า รุนแรงมาก ปัญญาที่รุนแรง มันธาโถมเข้ามา มันธาโถมจากอะไร ธาโถมจาก กามราคะ ธาโถมมาจากปฏิสันจิต ธาโถมมาเห็นไหม มันธาโถมออกมา ธาโถมขึ้นมาเพื่อให้ มรรคให้ผลเรา อ่อนแอลงไป เราต้องต่อสู้ด้วยความละเอียดรอบคอบ ต่อสู้ด้วยความลึกซึ้งเข้าไป ถึงที่สุด เวลามันเข้าไปถึงตัวมันเอง ทำลายตัวมัน ตูม! เวลาขาด ไอ้โฮ โลกธาตุนี้ไหวหมด ไหว ในกลางหัวใจ

ไหวในกลางหัวใจ กามราคะจะไม่กลับมาสัมผัส แล้วว่างอยู่ในตัวของมันเอง พิจารณาเข้าไป เข้าไปอีก ถ้ามรรคมอบดาบให้มันจะมีสติปัญญาต่อเนื่อง สติปัญญาต่อเนื่องแยกแยะเข้าไป สิ่งใด ที่เป็นสสาร แต่ข้อมูลของมัน ข้อมูลที่ว่าสุกอย่างละเอียด ชับๆๆ ถ้าไปปฏิบัติ คนที่ไม่มี พื้นฐานเขาอบมรรค ๔ ผล ๔ แคไปทำลายข้อมูลเท่านั้น ก็คิดว่าสิ่งนี้เป็นมรรค ๔ ผล ๔

ทำลายแล้วที่นี้จบเลย จับต้นกระบวนการไม่ได้ เพราะมันว่างหมด แต่มันมีสักแต่ความรู้ อันหนึ่ง สักแต่ความรู้อันหนึ่ง ถ้ามีสติมีปัญญา มันจะได้อรหัตมรรค ถ้าได้อรหัตมรรค มรรค ๔ ผล ๔ โสคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค มรรคมันจะมอบดาบมอบสิทธิ์ให้ ถ้าเราไม่มี สติปัญญา จิตไม่ละเอียดพอ เราจะไม่มีสิทธิ์การใช้มรรคนั้น เราจะไม่ได้มอบศักดิ์มอบสิทธิ์อัน นั้น ศักดิ์และสิทธิ์นี้เกิดขึ้นมาจากการขวนขวาย

ศักดิ์และสิทธิ์นี้เกิดขึ้นมาจากกรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เป็น ชื่อ แล้วเราพยายามทำของเราขึ้นมา เราพยายามค้นคว้าของเราขึ้นมา เป็นศักดิ์และเป็นสิทธิ์ของ จิตดวงนั้น จิตดวงนั้นมีขอบเขต ถึงเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วจิตดวงนั้นได้ขวนขวาย ได้ เปิดเผยขึ้นมาจากจิตดวงนั้น มันถึงเป็นมรรคของจิตดวงนั้น ปฏิสณจิต จิตที่เวียนว่ายตายเกิดใน วัฏฏะ แล้วมีขอบเขตไปด้วยอวิชชา

แต่ด้วยความเพียรชอบ ด้วยการประพฤติปฏิบัติ ด้วยความหมั่นเพียรของเราเอง เรา กระทำขึ้นมาจนมันเกิดเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเกิดสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา นี่ละเอียด ลึกซึ้ง เป็นอรหัตมรรค ถ้าอรหัตมรรค ก็คือจับปฏิสณจิตได้ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่มอง ไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ผู้ข้ามพ้นกิเลส มันส่องใส มันเศร้าหมอง มัน อยู่ของมันอยู่อย่างนั้น แล้วถ้าไม่มีอรหัตมรรคที่ละเอียดลึกซึ้ง เข้าไปถึงจับความจริงได้มันก็ไม่ เป็นอรหัตมรรค

ถ้ามันเข้าไปจับความจริงได้ มันถึงเป็นอรหัตมรรค ถ้าอรหัตมรรค ใช้ปัญญาญาณ ญาณอันละเอียดลึกซึ้ง ที่ใช้ปัญญาไม่ได้เลย ถ้าใช้ปัญญาแล้ว มันจะเป็นกามราคะ ปฏิกะ จะเป็นรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา มันจะเป็น อุทธัจจะ อวิชชา มันจะคลาดเคลื่อน ถ้ามันจะคลาดเคลื่อน มันจะคลาดเคลื่อนอย่างไร

หลวงปู่มั่นท่านรู้ ครูบาอาจารย์ท่านรู้ ถ้ามันจะคลาดเคลื่อน คลาดเคลื่อนอย่างไร การบังคับใช้มรรค มันจะคลาดเคลื่อนอย่างไร มันจะผิดพลาดอย่างไร แล้วถ้าการบังคับใช้ การสมคูลของมัน มัชฌิมาปฏิปทาความชอบธรรมของมัน เป็นปัญญาของมัน มันถูกต้อง มันถูกต้องอย่างไร มันต้องถูกต้อง ถ้ามันไม่ถูกต้อง การบังคับใช้มันไม่เกิดผล

ถ้ามันไม่ถูกต้อง ไม่ถูกต้องสิ่งที่เป็นสันทิฎฐิโก สิ่งที่เป็นปัจเจกตัง สันทิฎฐิโก ออกจากอริยสัจ สัจจะความจริง ฟังธรรมๆ ฟังอริยสัจ ฟังสัจจะนี้ ถ้าสัจจะมันไม่จริงมันจะจบกระบวนการมันอย่างไร สัจจะต้องเป็นความจริงของมัน ถ้าสัจจะเป็นความจริงของมัน สัจจะมันเป็นอย่างไร สัจจะที่เป็นความจริง ความจริงอย่างไร

ความจริงของธรรม หรือความจริงของกิเลส ความจริงของผู้ไม่รู้หรือความจริงของผู้รู้ ถ้าความจริงเป็นความจริงขึ้นมา มันยุบยอบในตัวมันเอง ทำลายตัวเองทั้งสิ้น มรรค ๔ ผล ๔ ถ้า มรรค ๔ ผล ๔ ถ้าเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรมแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเวลาพุทธกิจ ๕ พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร

พระโมคคัลลานะ ท่านจะมีคุณธรรม เพราะใจท่านสิ้นกิเลสไป ฉะนั้นสิ่งที่เป็นประโยชน์ อภิญญาที่มันเป็นประโยชน์ ประโยชน์กับผู้ที่มิคุณธรรม เอามาใช้ประโยชน์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านชำนาญมาก หลวงปู่เจี๊ยะถามท่านเลย

“อภิญญาแก้กิเลสได้ไหม” “ไม่ได้”

“ไม่ได้แล้วหลวงปู่ทำทำไม” “ก็ทำไว้เป็นวิธีการไว้สอนคน”

มันเป็นเครื่องมือ เป็นวิธีการ ที่เป็นประโยชน์กับจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์อย่างเช่น หลวงปู่มั่น แต่มันจะเป็นโทษ เป็นโทษกับปุถุชน เป็นโทษกับคนที่ไม่รู้ เป็นโทษเพราะมันประหัตประหารคุณงามความดีของใจดวงนั้น ฉะนั้นสิ่งที่เป็นประโยชน์มันจะเป็นประโยชน์มากๆ ถ้าคนใช้ถูกและใช้เป็น มันจะเป็นโทษมาก

เป็นโทษมาก เหมือนเด็ก ไม้ขีดไฟ ของคม อย่าไว้ใกล้มือเด็ก เด็กมันจะทำลายตัวมันเอง จิตใจที่ปฏิบัติไม่เป็นมันจะทำลายตัวมันเอง แล้วทำลายตัวมันเองแล้ว มันก็ไม่ยอมรับเป็นการทำลายตัวเอง แต่ถ้าเป็นจริงๆ เราเก็บไว้ใช้ประโยชน์ แต่เราจะไม่ไว้ข้างมือเด็ก ไว้เป็นประโยชน์

กับการประพฤติปฏิบัติ ไว้เป็นประโยชน์กับสาธารณชน เพราะครูบาอาจารย์ท่านมีคุณธรรม
เอวัง